

України), що визначають вичерпний перелік злочинів, за вчинення яких можуть бути застосовані кримінально-правові засоби щодо юридичних осіб, види кримінально-правових засобів, загальні правила їх застосування та підстави звільнення юридичної особи від їхнього застосування.

Таким чином, проект КК України пропонує нам складну санкцію, що містить не тільки покарання, але й інші кримінально-правові засоби впливу. У проекті КК України санкції пропонується розглядати як конгломерат велінь Особливої й Загальної частин КК України.

Література

1. Митрофанов І.І. Кримінально-правова норма та пов'язані з нею веління. *Публічне право*. 2016. № 1 (21). С. 172–179.

2. Митрофанов І.І. Норма кримінального права: новий підхід до визначення поняття. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2020. № 22. С. 100–109.

3. Орловська Н.А. Санкції кримінально-правових норм: засади та принципи формування: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2012. 40 с.

4. Митрофанов І.І. Поняття індивідуального кримінально-правового регулювання. *Форум права*. 2010. № 4. С. 629–636.

УДК 343.9.018.3(043.2)

Науменко Ю.О., прокурор відділу
Дніпропетровської обласної прокуратури, м. Дніпро, Україна

ЗАПОБІГАННЯ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ

Органи прокуратури України посідають особливе місце в системі органів державної влади, що зумовлено їх функціями, завданнями та глобальним характером впливу на діяльність усієї правоохоронної системи, їх координуючою роллю, найвищим рівнем відповідальності перед суспільством за результати діяльності як правоохоронної так і судової системи, стан захисту прав і свобод людини, громадянина, усіх установ, підприємств, організацій незалежно від форм власності. Саме тому найбільший тягар відповідальності за протидію службовій та професійній злочинності, за ефективність розслідування злочинів вказаної категорії, якість підтримання публічного обвинувачення щодо злочинів у сфері службової і професійної діяльності несе прокурор у кримінальному провадженні. Саме на прокуратуру покладено конституційну функцію із підтримання публічного обвинувачення та процесуальну функцію нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва і саме від прокурорів залежить ефективність боротьби із корупцією в Україні, її

інвестиційна привабливість, міжнародний імідж. Жоден інтернаціональний інвестор не вкладе гроші в державу, яка посідає останні місця у рейтингу боротьби із корупцією, яка не має суворих вироків щодо більшості службовців, які порушують закон.

Водночас після позбавлення прокуратури у 2009-2020 роках повноважень щодо проведення перевірок у порядку правозахисної діяльності, позбавлення прокурора заходів прокурорського реагування таких як протест, подання, припис позбавлення органів прокуратури функції досудового слідства, частини представницьких повноважень, виключення зі статей 36, 40 КПК України положень про призначення позапланових перевірок, ревізій постало питання про ефективне здійснення прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням злочинів, що вчиняються у сфері службової та професійної діяльності. Ця проблема, як і потреба в стабілізації роботи правоохоронних органів щодо запобігання злочинам у сфері службової діяльності в умовах докорінного реформування правоохоронної та судової систем, актуалізується внаслідок нестабільної економічної та політичної ситуації в державі, втрати довіри суспільства до правоохоронної та судової системи і загалом до органів державної влади. За таких обставин, на сучасному етапі реформування (розвитку) правоохоронної і судової системи постає науково-практичне завдання визначення серед складових діяльності органів прокуратури основних засад, способів, методів запобігання злочинам у сфері службової та професійної діяльності, координації правоохоронних органів у превентивній діяльності та їх комплексного аналізу.

Суспільна значущість діяльності органів прокуратури щодо запобігання злочинам у сфері службової та професійної діяльності зумовлена потребами економіки та громадянського суспільства, необхідністю укріплення авторитету і престижу усіх гілок влади. Теоретичний аналіз та джерельна база, об'єктивна оцінка практики запобігання органами прокуратури вказаної категорії злочинів надають змогу моделювати необхідні зміни у кримінальне та кримінально-процесуальне законодавство, структуру правоохоронної і судової системи та спрогнозують подальший їх розвиток.

Загалом проблеми кримінологічного забезпечення протидії злочинності, зокрема злочинам у сфері службової діяльності, були предметом наукових досліджень О.Я. Светлова, В.О. Навроцького, Р.І. Михеєва, А.П. Закалюк, О.М. Бандурки, П.М. Каркача, О.О. Чикіна, О.В. Пабата, О.С. Вавренюка, О.А. Мартиненка, Є.В. Невмержицького, Ю.В. Абакумової, В.Ф. Антипенко, М.І. Бажанова, О.Ф. Бантишева, Ю.В. Бауліна, В.В. Бедриківського, В.І. Борисова, А.П. Закалюка, І.В. Іваненко, А.П. Козлова, В.С. Комісарова, Д.А. Корецького, М.В. Корнієнко, В.В. Сташиса, В.Я. Тація, С.І. Тихенко, В.О. Тулякова,

М.І. Хавронюка, В.В. Шаблистога, Н.С. Юзікової та інших дослідників.

Попри значний внесок авторів у вивчення проблеми службової злочинності, недостатньо розробленими на сьогодні є низка інших важливих аспектів, наукове осмислення та практичне вирішення яких сприятиме реалізації єдиного підходу до детермінації службових злочинів. Зокрема, це визначення кола, організаційної структури правоохоронних органів, що проводитимуть боротьбу зі службовою злочинністю, визначення категорій злочинів, які будуть підслідні тому чи іншому органу в залежності від тяжкості, виду, суспільної небезпеки, визначення ефективності існуючих норм закону про кримінальну відповідальність, кримінально-процесуальних норм та ролі органів прокуратури у нагляді та координації процесу детермінації службової злочинності.

Окреслене вище, зумовлює необхідність здійснення відповідного комплексного наукового дослідження діяльності органів прокуратури у запобіганні злочинам у сфері службової діяльності.

Так, необхідно виокремити та охарактеризувати концептуальні проблеми діяльності органів прокуратури у запобіганні злочинам у сфері службової діяльності в умовах національної правової та кримінологічної систем; дослідити міжнародно-правові акти у сфері діяльності органів прокуратури у запобіганні злочинам у сфері службової діяльності та основні проблеми їх реалізації в Україні; виявити та проаналізувати специфіку зарубіжного досвіду запобігання злочинам, що вчиняються службовими особами; визначити перспективні напрями вдосконалення вітчизняного законодавства у сфері діяльності органів прокуратури у запобіганні злочинам у сфері службової діяльності.

Підсумовуючи зазначимо, що Закон України «Про прокуратуру», як і все кримінальне і кримінально-процесуальне законодавство, потребує вдосконалення та змін, направлених на підвищення ефективності детермінації службової та професійної злочинності. Координуючу роль, у попередженні службової злочинності повинні відігравати саме органи прокуратури, як наглядовий орган, який приймає участь у всіх етапах кримінального судочинства.